

Palliatieve sedatie al bij 15 procent van sterfgevallen

03/01/2014 | Van onze redacteur Tom Ysebaert

Palliatieve sedatie wordt steeds meer toegepast. Verhalen in de media, en richtlijn maar ook het raakvlak met euthanasie spelen daarin een rol.

Bij palliatieve sedatie worden terminale patiënten in een diepe slaap gebracht tot ze doodgaan. photo news

Palliatieve sedatie – terminaal zieke mensen in een diepe slaap brengen tot ze doodgaan – wordt steeds vaker toegepast in ons land. In 2005 ging het aan 8 procent van alle sterfgevallen vooraf, tegenwoordig is dat al 15 procent. Het wordt toegepast als de patiënten niet meer te behandelen zijn en ondraaglijk lijden.

Klinisch psycholoog Livia Anquinet (VUB) onderzocht voor haar doctoraat de ervaringen van zorgverleners met palliatieve sedatie in België, Nederland en het Verenigd Koninkrijk (VK). Strikt gezien ging het om ‘continue sedatie tot het levenseinde’, de meest verregaande vorm van palliatieve sedatie.

Reportage op tv

Voor de toename ziet ze drie verklaringen. ‘Een ervan vind ik in

XL van februari 2011 over Bart, een jongen met botkanker die sedatie kreeg. Die heeft indruk gemaakt.’

‘Bij zorgverleners speelt het bestaan van de richtlijn palliatieve sedatie (van 2010, herzien in 2012) een rol. De mensen zijn ook mondiger geworden en vragen er hun arts naar, net zoals dat bij euthanasie het geval is.’

En daarmee is het woord gevallen: euthanasie. ‘Palliatieve sedatie mag geen verdoken euthanasie genoemd worden maar het raakvlak is er,’ bevestigt Anquinet. ‘Dat maakt dat sedatie controversieel blijft. Katholieke ziekenhuizen die geen euthanasie toepassen nemen hun toevlucht tot palliatieve sedatie. Artsen zegden mij ook dat ze het deden uit compassie met de patiënt maar dat ze er zich tegelijk van bewust waren dat het een levensverkorting inhield.’

De grijze zone wordt ook zichtbaar in de vaststelling dat in België de overlapping tussen euthanasie en palliatieve sedatie het grootst is. In 13 gevallen in het onderzoek gaf de huisarts deels of expliciet aan de bedoeling gehad te hebben het overlijden van de patiënt te bespoedigen. Vijf patiënten hadden om euthanasie gevraagd. ‘Voor alle duidelijkheid, het betrof hier 28 gevallen in een thuissituatie’, benadrukt Anquinet, ‘Dat is te weinig om algemene conclusies uit te trekken.’

In 11 van die 28 gevallen ging het fout en ontwaakte de patiënt toch nog. Een erg pijnlijke zaak voor de naastbestaanden. ‘Meestal was dat het gevolg van een niet-correcte dosis medicijnen. Het is altijd een delicaat evenwicht.’

Nog een vaststelling is dat artsen meer terughoudend staan tegenover sedatie als het om psychisch lijden gaat. Als de patiënt er om vraagt voelen ze er zich ‘comfortabeler’ bij.

Meeste sedaties in ziekenhuis

De verschillen tussen de drie onderzochte landen zijn cultureel en juridisch van aard. Het aandeel van palliatieve sedaties blijkt het hoogst te liggen in het VK (17 procent). Dat mag niet verbazen want euthanasie is er onwettig.

Opvallend is dat het percentage sedaties in de ziekenhuizen het hoogst ligt in België (20 procent). ‘Een uiting van de medische cultuur hier,’ meent Anquinet. ‘Hier blijven we langer doorbehandelen.’